

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
24.10.2013
Taltionumero
3354
Diaarinumero
1992/3/12
Lyhyt ratkaisuse-
seloste

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja Jyväskylän kaupungin perusturvalautakunta

Päätös, jota valitus koskee

Hämeenlinnan hallinto-oikeus 5.6.2012 nro 12/0330/3

Asian aikaisempi käsittely

Jyväskylän perusturvalautakunnan yksilöhuoltojaoston alainen viranhaltija on päätöksellään 15.6.2011 hylännyt B:n hakemuksen henkilökohtaisen avun myöntämisestä A:lle niihin tilanteisiin, joissa A on työharjoittelussa tai erilaisilla tutustumiskäynneillä, missä on ruokailutilanteita. Päätöksessä on todettu, että ruokailutilanteissa tarvittava valvonta ei ole vammaispalvelulain tarkoittamaa henkilökohtaista apua.

Jyväskylän perusturvalautakunnan yksilöhuoltojaosto on päätöksellään 31.8.2011 (nro 348) hylännyt B:n oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään kumonnut yksilöhuoltojaoston päätöksen ja palauttanut asian jaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset ja niiden tulkintaperiaatteet

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Saman lain 8 c §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella:

- 1) päivittäisissä toimissa;
- 2) työssä ja opiskelussa;
- 3) harrastuksissa;
- 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa; tai
- 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

Pykälän 3 momentin mukaan henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.

Pykälän 4 momentin mukaan henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.

Vammapalvelulain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 166/2008 vp) pykälää 8 c koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan henkilökohtaisen avun luonteeseen kuuluu se, että avun tarvitsijalla on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Jos avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan, tulisi siihen vastata muulla tavoin kuin henkilökohtaisella avulla.

Asiassa esitetty selvitys

Vammapalvelun 28.3.2011 päivätyistä palvelusuunnitelmasta käy ilmi, että A on 16-vuotias nuori, joka on lukuvuonna 2010–2011 opiskellut 9. luokalla. Hänellä on Perisylyvanian,

oikeastaan Perisylvian-, oireyhtymä, CBPS eli aivokuoren kehityshäiriö. Syndroomaan liittyen hänellä on vaikea-asteinen nielupareesi, josta aiheutuvat syömisiongelmat ja alalia eli puhekyvyttömyys. Lisäksi A:lla on lievä oikeanpuoleinen hemioire. Hän kommunikoi viitotulla suomen kielellä sekä sormittamalla. Lisäksi hänellä on käytössään kännykkä, jossa on puheohjelma ja puhesyntetisaattori. Jatkossa tavoitteena on muun muassa kommunikaattorin käyttö kaikissa asiointitilanteissa. Tällä hetkellä A pitää puhetulkkia parempana asiointitilanteissa kuin kommunikaattoria. Ruokailutilanteissa A tarvitsee valvontaa tukehtumisriskin takia. Sairaalassa on ehdotettu peg-letkun asentamista, mutta A ei ole siihen vielä itse valmis. Ruokailun on oltava aina valvottu tilanne.

Apulaisrehtori ja erityisluokanopettaja ovat 18.1.2012 antamassaan lausunnossa todenneet, että A opiskelee tällä hetkellä ammattiopiston alaisessa valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ryhmässä. Hänellä on todettu Perisylvianin syndrooma, johon liittyen hänellä on vaikea-asteinen nielupareesi. A tarvitsee nielemiseen liittyvien pulmien johdosta huomiota ruokailutilanteessa ja aspiraatiovaaran vuoksi ruokaillessaan lähelleen ensiaputaitoisen aikuisen. Hakiessaan peruskoulun jälkeiseen koulutukseen ammattiopiston rehtori asetti A:n opiskelijaksi hyväksymisen ehdoksi henkilökohtaisen avustajan hankkimisen ruokailutilanteisiin. A voitiin kuitenkin hyväksyä valmentavan koulutuksen opiskelijaksi, kun käytännössä koulu on sitoutunut tänä vuonna järjestämään henkilökohtaisen avustuksen ruokailutilanteisiin. A:n opiskeluryhmän mukana toimiva apuopettaja on sitoutunut olemaan läsnä ruokailutilanteissa ja lisäksi luokkatiimin muutkin jäsenet ovat saaneet lyhyen ensiapukoulutuksen soseutetun ruoan nielemisessä mahdollisesti tapahtuvien komplikaatioiden varalle. Lausunnossa on todettu, että A:lla on kaikki edellytykset selviytyä jatko-opinnoista, jos hänelle vain järjestetään tarvittava tuki ruokailutilanteisiin ja mahdollisuus opiskelutulkin käyttöön. Tulkin käytöstä hänellä jo onkin myönteinen päätös.

Perusturvalautakunnan antamassa lausunnossa on muun muassa todettu, että A:lla ei ole sellaista sairautta tai vammaa, jonka vuoksi hänen itsenäinen toimintakykynsä olisi heikentynyt niin, että hän tarvitsisi välttämättä toisen henkilön apua suoriutuakseen päivittäisistä toimista. Henkilökohtaista avustajaa on haettu valvomaan ruokailutilanteita, joihin liittyy nielemisvaikeuksista johtuva tukehtumisriski. Ruokailutilanteiden valvonnan ja varalla olemisen ei voida katsoa olevan vammaispalvelulain 8 c §:n mukaista henkilökohtaista apua.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Asiassa esitetystä selvityksestä käy ilmi, että vuonna 1994 syntyneellä A:lla on Perisylvanian, oikeastaan Perisylvian-, oireyhtymä, joka aiheuttaa syömisongelmia ja puhekyvyttömyyttä. Ruokailutilanteissa koulussa A tarvitsee valvontaa tukehtumisriskin takia. Ammattiopiston rehtori on asettanut A:n opiskelijaksi hyväksymisen ehdoksi henkilökohtaisen avustajan hankkimisen ruokailutilanteisiin.

Ottaen huomioon A:n avuntarpeesta esitetyt seikat, hän tarvitsee sairautensa aiheuttamien oireiden vuoksi välttämättä ja toistuvasti apua suoriutuakseen ruokailutilanteista koulussa. A:ta on siten pidettävä henkilökohtaisen avun suhteen vammaispalvelulain 8 c §:n 3 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, jolle kunta on velvollinen järjestämään vammaispalvelulaissa tarkoitettua henkilökohtaisen avun. Asiassa ei ole väitettykään, ettei A kykenisi itse määrittämään tarvitsemansa avun sisältöä tai toteutustapaa. Vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu turvaa A:n sairauden edellyttämällä sopivalla ja riittävällä tavalla hänen tarvitsemansa avun saannin ruokailutilanteissa.

Kun perusturvalautakunnan yksilöhuoltojaostolla on ollut asiassa toinen käsitys, on asia palautettava lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Jyväskylän perusturvalautakunta on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja yksilöhuoltojaoston päätös saatetaan voimaan.

Vaatimustensa tueksi perusturvalautakunta on esittänyt seuraavaa:

A:lla on aivokuoren kehityshäiriön aiheuttama niin sanottu Perisylvian-oireyhtymä, johon liittyen hänellä on hankalat suun motoriikan ongelmat nielemis- ja puhevaikeuksineen. A kommunikoi viittomakielellä eikä hänellä ole muita itsenäiseen toimintakykyyn vaikuttavia sairauksia tai vammoja. A on päivittäisissä toimissaan täysin itsenäinen, eikä hän tarvitse arkitoimista suoriutumisessa toisen henkilön apua.

A:n suun motoriikan ongelmat aiheuttavat puhe- ja nielemisvaikeuksia. Nielemisvaikeuksista johtuen ruokailutilanteissa on olemassa riski, ettei A pysty nielemään syömäänsä ruokaa. Henkilökohtaista apua haettiin näihin mahdollisiin tilanteisiin, joissa toista henkilöä mahdollisesti tarvitaan antamaan ensiapua. Tämäntyyppistä mahdolliseen

ensiaputilanteeseen varautumista ei voida pitää vammaispalvelulain 8 c §:n tarkoittamana välttämättömänä apuna päivittäisissä toimissa. Kysymyksessä on ehdollinen tilanne, jossa mahdollisen tukeutumistilanteen sattuessa tarvitaan ensiaputaitoista henkilöä, eikä voida katsoa, että kysymys olisi päivittäisestä toimesta, jossa vaikeavammaisen henkilö tarvitsee toisen henkilön apua toteuttaessaan omia valintojaan.

B on antanut selityksen, jonka mukaan *A*:n terveydentilassa ei ole tapahtunut muutosta parempaan suuntaan. *A*:lla on perustuslaillinen oikeus tasavertaiseen kohteluun yhteiskunnan jäsenenä.

Jyväskylän perusturvalautakunta on todennut, ettei se anna vastaselitystä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo

Anne E. Niemi

Eija Siitari

Alice Guimaraes-Purokoski

Janne Aer (t)

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Camilla Sandström

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Jyväskylän kaupungin perusturvalautakunta, maksutta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
B